

УДК 656.08

ПРИНЦИПИ ЕВАКУАЦІЇ ТА ТРАНСПОРТУВАННЯ ПОТЕРПІЛИХ*Ружицький Д.В.**Лоїк В.Б.***Львівський державний університет безпеки життєдіяльності**

Щорічно в Україні виникає близько тисячі надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, які призводять до загибелі тисяч людей, а матеріальні збитки сягають кількох мільярдів гривень і складають від 3,2 до 4% внутрішнього валового продукту.

Для запобігання або зменшення впливу небезпечних речовин на потерпілих першочерговим етапом реагування на небезпечні події є евакуація потерпілих із небезпечної зони. Для цього особам яких необхідно евакуювати слід вказати шляхи та порядок евакуації, котрі повинні відповідати тактичному задуму проведення робіт із реагування на подію.

Евакуація потерпілих може здійснюватися самостійно або із додатковою допомогою залучених до евакуації осіб і повинна бути проведена якомога швидше після виникнення події або виявлення її загрози та врахувати напрямок вітру, ймовірність поширення небезпечних речовин на шляхах евакуації.

Заходи із оповіщення про евакуацію можуть реалізовуватися із використанням технічних засобів (стаціонарні системи оповіщення, переносні засоби гучного мовлення, інші технічні пристрої), через обслуговуючий персонал заходів із масовим перебуванням людей (стюартів, охорону та адміністрацію, тощо) та залучених екстрених служб допомоги населенню.

При наявності потерпілих, котрі пересуватися самостійно не можуть їхню евакуацію здійснюють рятувальники. Переміщення таких осіб може здійснюватися шляхом перенесення вручну або із використанням ручних чи перевізних медичних ношей, візків, тощо.

Рекомендації транспортування потерпілих:

- Витягуючи потерпілого з-під завалу, рятувальник з боку спини підводить свої руки під його пахви, охоплює китицями передпліччя і витягує потерпілого.
- Перед витягуванням потерпілого з аварійного автомобіля його кладуть горизонтально на сидіння, а ноші встановлюють як продовження сидіння для утворення прямолінійної осі: голова-шия-грудна клітка.
- Супроводжуючи потерпілого до транспорту, однією рукою беруть його за руку, іншою підтримують під пахву з цього ж боку або кладуть руку потерпілого собі на шию і захоплюють китицю своєю рукою, іншою рукою охоплюють за талію.
- Якщо потерпілий не може пересуватися навіть за допомогою сторонніх, його кладуть на ноші і переносять у салон санітарної машини.

Ноші ставлять поряд з потерпілим. У разі можливості доступу до потерпілого, ті, хто надають допомогу, встають з одного боку на одностороннє коліно; один підводить руку під голову, шию та спину, інший – під крижі і гомілки. Піднімати треба рівномірно, без поштовхів. Третій, який допомагає, підсовує ноші, утримуючи їх за середину, і злегка підіймає їх край зі свого боку.

- Під час спускання сходами або з гори потерпілого переносять ногами вперед, при цьому той, хто йде попереду, підіймає ноші якомога вище, а той, хто позаду, максимально опускає їх, щоб зберегти горизонтальне положення потерпілого. Піднімаючись сходами на гору, потерпілого переносять головою вперед (виключаючи випадки з ушкодженням нижніх кінцівок), зберігаючи горизонтальне положення нош.
- Якщо потерпілого переносить одна людина, то праву руку підводить під сідниці, ліву – під його спину і несе поперед себе. Якщо потерпілого переносять двоє, то вони стають по обидва боки на коліно, що ближче до голови потерпілого, підводять одну руку під його спину, другу – під сідниці, піднімають і йдуть, крокуючи не в ногу. Укладаючи на ноші, стають по обидва боки і спочатку опускають сідниці, після цього – спину і голову потерпілого.
- Якщо потерпілого, залежно від його стану, можна перенести сидячи, то роблять "складний замок": той, хто надає допомогу, охоплює правою рукою своє ліве передпліччя, а лівою – передпліччя другого помічника, потерпілого садять на руки, а він обіймає тих, хто несе, за шию.

За можливості евакуйовані люди які зазнали забруднення та ті, котрі ймовірно не зазнали впливу небезпечних речовин не повинні контактувати між собою з метою попередження розповсюдження забруднення.

В першу чергу допомоги та виносу потребують: діти, уражені з невідомою зовнішньою чи внутрішньою кровотечею, постраждалі в стані шоку, асфіксії; ті, що знаходяться в судомному стані, без свідомості, з проникаючим пораненням в порожнину живота, грудей; що знаходяться під впливом факторів, які обтяжують ураження.

Знаючи норми і слідуючи рекомендаціям щодо транспортування потерпілих, можна запобігти виникненню у них небажаних травм та збільшити шанси на виживання та збереження їхнього здоров'я при евакуації та транспортуванню внаслідок аварій.

Література:

1. Пшеничний В.Н., Аветісян В.Г., Сенчихін Ю.М., Куліш Ю.О. // Рятувальні роботи під час ліквідації надзвичайних ситуацій – Київ, Основа, 2006. – 240 с.
2. Наказ МНС України від 26.04.2018 №340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях управління підрозділів ОРС ЦЗ».